

Кучерук Т.Г.

к.е.н., докторант

Науково-дослідний економічний інститут

м. Київ, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Нові тенденції у світогосподарській системі, пов'язані з її глобалізацією, поглибленням нерівності між розвинутими країнами і рештою світу, переструктуризацією світової економіки, яка визначатиметься зміцненням нових центрів сили і зміною інститутів світового економічного порядку формують нове позиціонування регіонів України в геоекономіці [1]. Проте в системі державного управління відсутні необхідні інструменти оцінки і прогнозування міжгалузевих перетоків доданої вартості та інвестиційних коштів, що призначені для прийняття стратегічних рішень та запровадження інноваційної мотивації структурних зрушень. Разом з тим, у сучасних умовах підвищуються вимоги до економічних вимірів і обґрунтувань прийняття рішень стосовно інноваційних проектів, які можуть фінансуватись тільки після альтернативного оцінювання кожного з можливих їхніх варіантів.

Для оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності у вітчизняній практиці використовують систему показників, які відображають відношення результатів і витрат кожного учасника інновації [2,3,4]. Загальним принципом оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності регіонів є врахування ресурсного, науково-технічного, екологічного, фінансового, соціального ефектів та їхньої синергії у системі координат глобального інноваційного простору.

Втім, ресурсний ефект, що використовується як взаємозв'язок потреб інноваційної діяльності зі споживання різноманітних видів ресурсів на

підприємстві, виникає внаслідок створення нових видів техніки, технології, раціоналізаторських пропозицій, а відтак є пов'язаним із науково-технологічним ефектом інноваційної діяльності підприємства. Зростає актуальність визначення рівня даного ефекту для тих підприємств, для яких є наявною тенденція дефіцитності або неможливості відтворення ресурсів, необхідних для їх ефективної діяльності. Наслідки прояву ресурсного ефекту можуть бути відображені наступними характеристиками: підвищення рівня продуктивності праці, підвищення рівня освіченості працівників; зростання фондівіддачі основних засобів; зростання рівня матеріалівіддачі; прискорення оборотності виробничих запасів .

Науково-технологічний ефект з'являється на етапі розробки та освоєння інновації, тому виступає своєрідним результатом низки прикладних досліджень, науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт і проектів, тобто супроводжується накопиченням та використанням наукової, науково-технічної та технологічної інформації, що має прояв у змісті праці та рівні її інтелектуалізації, поліпшенні забезпеченості ресурсами, споживчими та іншими товарами тощо. Показники науково-технічного ефекту відображають зміну техніко-експлуатаційних та споживчих характеристик продукції, рівень технічного удосконалення певного виду робіт або ж послуг. Відтак основна увага приділяється таким важелям, як інформаційна інфраструктура, управління інтелектуальним капіталом, комунікаційна компетентність тощо.

Екологічний ефект інноваційної діяльності виявляється у зменшенні викидів шкідливих речовин в атмосферу, ґрунт та воду, зменшення відходів виробництва та зростання рівня його ергономічності, підвищення екологічності випущеної продукції.

Фінансовий ефект інноваційної діяльності виступає узагальнюючим показником рівня та виду впливу інноваційної діяльності на зміну фінансового результату діяльності суб'єктів господарювання.

Соціальний ефект, що виражає якісний інноваційний результат, який забезпечує врахування та задоволення потреб людини та суспільства.

Відбувається перехід від переваги економічно необхідної праці до переваги творчої діяльності.

Таким чином, економічна ефективність виступає в якості результативного кількісного показника, який повинен враховувати у вартісному вигляді рівень впливу якісних видів різноманітних ефектів, одержаних від здійснення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання регіону.

Втім, механізм інноваційно орієнтованого економічного розвитку регіонів України набуває власних рис, відповідно до певної, сформованої соціально-економічними потребами суб'єктів господарювання мети. Складність визначення функціональності механізму інноваційно орієнтованого економічного розвитку регіонів України пов'язана з тим, що, соціально-економічні відносини, які в сукупності утворюють соціальну структуру суспільства виступають рушійними силами у формуванні інноваційної орієнтації економіки регіонів. Ці відносини породжують специфічні соціальні інтереси різних спільностей людей, що виступають визначниками повсякденної поведінки суб'єктів господарювання в усіх сферах життєдіяльності, тобто їхнього способу життя, а саме трудової і громадсько-політичної активності. Гармонізація цих інтересів є базисною функцією механізму інноваційно орієнтованого економічного розвитку регіонів України. А це передбачає постійне піклування держави про те, щоб забезпечувати умови для розкриття інноваційного потенціалу людини в трудовій діяльності. Останнє ж потребує, по-перше, міжрегіональне вирівнювання якості загальноосвітньої і професійно-кваліфікаційної підготовки працівників, по-друге, прискорення темпів ліквідації тих видів праці, які за своїм функціональним змістом обмежують можливості розвитку інноваційних здібностей людини, по-третє, створення умов для соціально-професійного зростання людини у суспільному виробництві.

Література:

1. Україна – 2015: національна стратегія розвитку. Економіка. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.uspishnaukraina.com.ua/uk/nsa/99.html>
2. Іжевський В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства / В. Іжевський // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип.. 20.4. – С. 160 – 166.
3. Скалюк Р. Ефекти та ефективність інноваційної діяльності промислових підприємств / Р. Скалюк, О. Декалюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. - № 1. – С. 149 – 154.
4. Осецький В. Поступ системи мотивації праці: від матеріалізації до постматеріалістичних цінностей / В. Осецький, І. Татомир // Економічна теорія. – 2011. - № 2. – С. 47 – 57.